

BRIEF AAN DE ROMEINEN - HOOFDSTUK 8

Het leven door de Geest

1 **Dus is er nu geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus¹ zijn**, [die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest.]

ουδεν αρα νυν κατακριμα² τοις εν χριστω ιησου [μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα]

Geen verdoemenis. Wat een heerlijke proclamatie! In 5:18 spreekt Paulus nog over δι ενος παραπτωματος εις παντας ανθρωπους εις κατακριμα – “want door één overtreding [is de schuld gekomen] over alle mensen tot verdoemenis.” Nu stelt hij vast dat voor hen die in Christus Jezus zijn, die verdoemenis geen realiteit zal zijn en geen macht meer heeft. Het is een samenvatting van het evangelie in één zin, met de nadruk op de rechtvaardiging die de basis is van alles.

We gaan in hoofdstuk 8 van de rechtvaardiging, via de heiliging naar de verheerlijking van allen die in Christus Jezus zijn. Niet alleen de schuld is weggedaan, maar de macht van het vlees en de zonde is gebroken en daarmee is een geheel nieuw tijdperk begonnen. Een leven volgens het beginsel en het levenspatroon van de Geest is nu mogelijk.

Dus αρα νυν – gevolgtrekking uit alles wat Paulus tot dusverre gezegd heeft over zonde (c. 3), geloof (c. 4), het met Christus verenigd zijn (c. 5) het sterven met Christus (c. 6) en de verlossing uit de strijd met het vlees (c. 7).

[...] - De woorden tussen haakjes zijn vermoedelijk later ingevoegd vanuit vers 4 om uit te sluiten dat het hier alleen om een juridische verklaring gaat, en niet (tevens) om de dynamiek van het Christelijke leven. De kortere lezing van de oudste manuscripten heeft hier de voorkeur.³

¹ UTLEY "for those who are in Christ Jesus" This characteristic phrase (i.e., a locative of sphere) of Paul's is equivalent to the modern expression "personal relationship."

² UTLEY "condemnation" This term *katakrima* is not used often in the Septuagint, but it reflects the curse of noncompliance in Deut. 27:26 (cf. Deut. 27:26 quoted in Gal. 3:10 where it is equal to the "curse"). This means "punishment following a judicial sentence." It is the legal, forensic opposite of justification. It is a rare term in Paul's writings (cf. Rom. 5:16,18) and used nowhere else in the NT.

³ NET: ¹ **tc** The earliest and best witnesses of the Alexandrian and Western texts, as well as a few others (**ⲛ*** B D* F G 6 1506 1739 1881 *pc* co), have no additional words for v. 1. Later scribes (A D¹ Ψ 81 365 629 *pc* vg) added the words μη κατά σάρκα περιπατοῦσιν (mè kata sarka peripatousin, “who do not walk according to the flesh”), while even later ones (**ⲛ**² D² 33^{vid} Maj) added ἀλλά κατά πνεῦμα (alla kata pneuma, “but [who do walk] according to the Spirit”). Both the external evidence and the internal evidence are compelling for the shortest reading. The scribes were evidently motivated to add such

2 Want de wet van de Geest van het leven in Christus Jezus heeft mij [of: jou] vrijgemaakt van de wet van de zonde en van de dood.

ο γαρ νομος του πνευματος της ζωης εν χριστω ιησου ηλευθερωσε με [of: σε] απο του νομου της αμαρτιας και του θανατου

Want - Het gaat dan ook in vers 2 onmiddellijk over de praktische kant van dit alles. Er is een vrijheid van de macht van de zonde (vgl. 6:18 “*En vrijgemaakt zijnde van de zonde, zijt gemaakt dienstknechten der gerechtigheid.*”) en van de dood (vgl. 6:22, 23, “*Maar nu, van de zonde vrijgemaakt zijnde, en Gode dienstbaar gemaakt zijnde, hebt gij uw vrucht tot heiligmaking, en het einde het eeuwige leven. Want de bezoldiging der zonde is de dood, maar de genadegift Gods is het eeuwige leven, door Jezus Christus, onzen Heere.*”)

Het is onwaarschijnlijk dat Paulus bij de “wet van de zonde en de dood” vooral denkt aan de Wet van Mozes hoewel de Torah inderdaad de zonde uitlokt (7:7-8) en dood voortbrengt (7:9-11). De Torah blijft voor Paulus echter “heilig” (7:12). Het gaat hier eerder om een levensbeginsel of principe, gekoppeld zoals we zullen zien aan een patroon van handelen. Met “wet” wordt dus eerder een regelmaat in het menselijke leven bedoeld dan een institutie of geheel van voorschriften.

Het is **een wet van de Geest van het leven** – het heeft dus in de eerste plaats een oorsprong in God (Geest), maar het is tevens gekenmerkt als “leven”, d.w.z. het wordt gekenmerkt door spontaneïteit.

In Christus Jezus – kan bij het vorige aansluiten en dan betekent het zoveel als: het is de Geest van het leven in Christus Jezus die mij heeft vrijgemaakt. Christus is dan de karakteristiek van het leven. Het kan ook bij het volgende worden gelezen en dan hebben we deze strekking: De wet van de Geest van het leven heeft mij vrijgemaakt in Christus Jezus. Christus is dan de “levenssfeer” waarin deze bevrijding zijn realiteit heeft en de macht waaraan die bevrijding zijn werkzaamheid ontleent. We hebben dus ofwel een karakteristiek van het leven of van de bevrijding.

mij [of: jou] Is het “heeft mij bevrijd” of “heeft jou bevrijd”? De kritische editie heeft: “heeft jou bevrijd”, terwijl de SV en de KJ hier “mij” lezen. “Jou” heeft als de moeilijker lezing vermoedelijk de voorkeur.⁴

qualifications (interpolated from v. 4) to insulate Paul’s gospel from charges that it was characterized too much by grace. The KJV follows the longest reading found in $\dot{\iota}$.

⁴ NET **tc** Most mss read the first person singular pronoun με (me) here (A D 1739^c 1881 $\dot{\iota}$ lat sa). The second person singular pronoun σε (se) is superior because of external support ($\text{\textcircled{X}}$ B {F which reads σα} G 1506* 1739*) and internal support (it is the harder reading since ch. 7 was narrated in the first person). At the same time, it could have arisen via dittography from the final syllable of the verb preceding it (ἠλευθέρωσεν, eleutheroosen; “has set free”). But for this to happen in such early and

3 Want wat voor de wet onmogelijk was⁵, krachteloos als zij was door het vlees, dat heeft God gedaan: Hij heeft Zijn eigen Zoon gezonden in een gedaante gelijk aan het zondige vlees⁶ en dat omwille van de zonde, en de zonde veroordeeld in het vlees,

το γαρ αδυνατον του νομου εν ω ησθενει δια της σαρκος ο θεος τον εαυτου υιον πεμψας εν ομοιωματι σαρκος αμαρτιας και περι αμαρτιας κατεκρινε την αμαρτιαν εν τη σαρκι

Want – De vraag moet nu worden beantwoord hoe dit mogelijk was. Waar komt deze “wet” van de Geest van het leven dan vandaan? Het is duidelijk dat noch het vlees noch de Wet in staat zijn deze bevrijding te bewerken. Maar vlees en wet kunnen al evenmin worden genegeerd. De oplossing moet ook inhouden dat met het vlees daadwerkelijk wordt afgerekend en dat tegenover de Wet een andere verhouding ontstaat – als openbaring van Gods wil en karakter kan zij immers niet worden genegeerd.

Onmogelijk – De verhouding van wet en vlees wordt nog eens geresumeerd. De heilige en goede wet kan alleen maar veroordelen, maar niet de kracht geven tot gehoorzaamheid. Al in Deuteronomium wordt bij de tweede generatie duidelijk gemaakt, dat het vervullen van de Wet afhankelijk is van de “besnijdenis van het hart”. Maar daar wordt ook duidelijk dat het uiteindelijk een ballingschap zou vereisen om het volk tot deze levensvernieuwing te brengen. De realiteit van de ballingschap was een middel om de hoogmoed van het vlees te corrigeren. Dat deze vorm van de bevrijding pas geheel vervuld zou kunnen worden in Christus, maakt het NT pas duidelijk.

Een passage uit Deuteronomium die dat helder bevestigt is deze: Deut. 30:6 De HEERE, uw God, zal uw hart en het hart van uw nageslacht besnijden, om de HEERE, uw God, lief te hebben met heel uw hart en met heel uw ziel, zodat u leven zult. Het was niet de Wet die gehoorzaamheid eiste, maar de “besnijdenis van het hart” die

diverse witnesses is unlikely, especially as it depends on various scribes repeatedly overlooking either the *nu* or the *nu*-bar at the end of the verb.

⁵ UTLEY "**what the law could not do**" The Mosaic Law is good and holy, but humanity is weak and sinful (cf. Rom. 7:12, 16). The verb here is really the adjective *adunaton*, which usually means "impossible" (cf. Matt. 19:26; Heb. 6:4,18; 10:4; 11:6), but it can mean "without strength" (cf. Acts 14:8; Rom. 15:1). The Law was incapable of providing deliverance (cf. Gal. 3:21). On the contrary, it only provided condemnation, death, and curse (cf. Galatians 3)!

⁶ UTLEY "**in the likeness of sinful flesh**" This same truth is stated in Phil. 2:7-8. Jesus had a truly human body (but no sin nature, cf. Phil. 2:7-8; Heb. 7:26). He is really one with us. He was tempted in all ways as we are yet without sin (cf. Heb. 4:15). He understands us. He intercedes for us (cf. Rom. 8:34; Heb. 7:25; 9:24).

gehoorzaamheid mogelijk maakt. Maar opnieuw, gezien het falen ook van de teruggekeerde ballingen in Ezra en Nehemia, hoe wordt een dergelijke “besnijdenis van het hart” mogelijk?

De onmogelijkheid van de Wet om leven te schenken aan zondige mensen, moet worden opgelost door een aanvullende handeling van God. God heeft Zijn eigen Zoon gezonden als antwoord op de macht van zonde en dood.

Hij heeft Zijn eigen Zoon gezonden in een gedaante gelijk aan het zondige vlees – Paulus formuleert hier heel nauwkeurig. Christus was niet “in het zondige vlees” zoals de Ebionieten meenden, namelijk dat Christus in alle opzichten aan ons gelijk was, een mens zoals wij, dus ook onderworpen aan de zonde. (Vgl. Hebr. 4:15 waar we nadrukkelijk lezen dat Jezus in alle dingen is verzocht, net als wij, maar met de toevoeging: “uitgenomen de zonde.”)

Paulus zegt ook niet dat Jezus is gekomen “in de gelijkheid aan het vlees”, wat zou betekenen dat Hij niet werkelijk vlees geworden is, maar alleen er uitzag “als” een werkelijk mens. Dat is de ketterij die we later als docetisme zullen aantreffen in de kerkgeschiedenis. Paulus bevestigt hier zijn Christologie, zoals in Fil. 2:6, 7, nl. dat Christus “die in de gestaltenis Gods zijnde, het geen roof geacht heeft Gode even gelijk te zijn.” Christus had dus de essentie van God (het Woord was God), maar gebruikte die gelijkheid aan God niet voor zichzelf (als een “roof”) maar onderwierp Zijn godheid aan de realiteit van het vlees – heeft zichzelf “vernietigd” of “ontledigd”. Jezus was dus werkelijk mens zoals we lezen: “in gedaante bevonden als een mens.”

dat omwille van de zonde - και περι αμαρτιας – Dit “omwille” van de zonde is een magere vertaling van de uitdrukking περι αμαρτιας, maar wel heel letterlijk. NET vertaalt daarom met “concerning sin” evenals SV, NBG’51 en HSV. NIV en NASB vertalen als: “as an offering for sin”.⁷ Αμαρτια wordt vaak gebruikt in de LXX als vertaling voor “zondoffer” en dat maakt deze passage een parallel van 2 Kor. 5:21, waar ook αμαρτια wordt gebruikt als equivalent voor zondoffer. SV en NBG’51 vertalen daar overigens opnieuw met “zonde” en niet met zondoffer. Carson neemt deze vertaling niet over en neemt het “omwille van de zonde” als een aanduiding van het ruimere doel van de missie van de Zoon, zodat het wegnemen van de zonde en de schuld op grond van een zoenoffer daarin wel is inbegrepen, maar vooral de vernieuwing van een leven dat niet door zonde geregeerd wordt door Paulus wordt bedoeld. Die vernieuwing van het leven vergt als conditie weliswaar de rechtvaardiging en de rechtvaardiging vergt een offer voor de zonde, maar valt er niet mee samen! Vooral in de

⁷ Ook UTLEY leest het als zodanig: “*as an offering for sin*” The italicized words are implied in NJB and in the footnote of NRSV. This same concept is stated in 2 Cor. 5:21 and 1 Pet. 2:24. Jesus came to die (cf. Isa. 53:4-6,10-12; Mark 10:45). Jesus' innocent (blameless) life became a sin offering (cf. John 1:29) for all humanity (cf. Heb. 10:6,8; 13:11).”

brief aan de Hebreëën wordt de taal van het offer gebruikt om over de rechtvaardiging te spreken, maar bij Paulus vind je doorgaans slechts een hint. Zie bij voorbeeld Hebr. 9:27, waar we lezen: “Christus, Die eenmaal geofferd is om de zonden van velen weg te dragen, [zal] voor de tweede keer zonder zonde gezien worden door hen die Hem verwachten tot zaligheid.”

de zonde veroordeeld in het vlees – De zonde van de mensheid werd veroordeeld in de dood van Christus. Omdat Christus werkelijk mens was, is het een veroordeling in het “vlees”, d.w.z. in de werkelijke en lichamelijke humaniteit van Jezus. Als de veroordeling – en daarmee de verwijdering – van de zonde alleen in de Geest had plaatsgevonden, zou het vlees puur zondig gebleven zijn. De bevrijding uit de zonde is dan alleen een verheffing van de geest in de mens, en het lichaam kan alleen als een zondige realiteit worden gezien. Dat is precies de ketterij en de levensstijl van de tegenstanders van Johannes in zijn eerste brief. Zij claimden geen zonde te doen – omdat de zonde van het vlees onvermijdelijk was en zij zelf – als zuivere geest – niet verantwoordelijk waren voor wat he vlees deed. De verlossing was dan ook alleen mogelijk in de vorm van een ascese waarin de geest van de mens zich kon verheffen tot de goddelijke sfeer. Dat vergde theologisch de opvatting dat ook Christus niet in de gelijkheid van het zondige vlees gekomen was, maar alleen maar schijnbaar vlees geworden was, en dat Zijn Geest dus op geen enkele manier met de zonde in aanraking was geweest. Paulus bestrijdt die gedachte hier door te stellen dat de veroordeling van het vlees en dus het breken van de macht van het vlees vergde dat Gods Zoon vlees werd en dat het oordeel over de zonde werd uitgevoerd op Christus zoals Hij in het vlees gekomen was. Juist in de machtssfeer van de zonde moest de zonde worden veroordeeld.

Veroordeeld - Niet alleen de uitspraak waarin de zonde openbaar wordt, maar ook daadwerkelijk de uitvoering van het vonnis. In juridische termen heeft het ‘vlees’, de levensprincipes van het sterfelijke mens-zijn, geen geldigheid meer. D.w.z. dat wat tot de natuurlijke eigenschappen van het menselijk bestaan moet worden gerekend, b.v. de onvermijdelijke drang om te overleven, niet langer als neutraal gegeven geldt, maar als zonde veroordeeld is.

4 opdat de rechtvaardige eis van de wet⁸ vervuld⁹ zou worden in ons, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest.

**ινα το δικαιωμα του νομου πληρωθη εν ημιν τοις μη κατα σαρκα περιπατουσιν
αλλα κατα πνευμα**

Opdat – De bedoeling van de “reddingsoperatie” die God heeft uitgevoerd in de zending van de Zoon wordt nu duidelijk. Hier grijpt Paulus weer terug op de gedachtegang van hoofdstuk 7 waar hij duidelijk maakte dat vanuit het vlees het onmogelijk is de Wet te vervullen. Een dergelijke poging, zelfs van Christenen die innerlijk genoeg scheppen in de kennis van Gods wil, kan alleen maar uitmonden in wanhoop over het eigen onvermogen en alleen des te scherper duidelijk maken hoe diep de macht van het vlees en de zonde reiken. Wie toch vanuit het vlees de Wet wil doen zal de vereisten van de Wet kleiner achten en de eigen prestaties uitvergroten. Maar juist degenen die de eisen van de Wet in hun volle omvang aanvaarden, zullen door wanhoop worden bedreigd. De Wet moet echter in Gods gedachten niet alleen worden nagestreefd of geprezen, maar gedaan worden. Het gaat hier over Gods gerechtigheid die effectief wordt in het leven van een gelovige.

Rechtvaardige eis van de wet – Niet zozeer de 613 geboden en verboden van het jodendom. In Rom. 9:32 maakt Paulus duidelijk dat de visie op de gerechtigheid van de Wet in de vorm van het vaststellen en uitvoeren van de “werken” van de Wet een misverstand is. De “rechtvaardige eis” van de Wet wordt door hem in Rom. 10:10 met het geloof verbonden (“met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid”) en in de praktische toepassing van Rom 12-14 vooral verbonden aan de kern en de samenvatting van de wet: “ο γαρ αγαπων τον ετερον νομον πεπληρωκε, “die den ander liefheeft, die heeft de wet vervuld (Rom. 13:8).”

Sommigen menen dat het hier gaat om de gerechtigheid die door Christus aan het kruis voor ons is verworven. (Zo bij voorbeeld Douglas Moo.¹⁰) Daar tegen pleit dat

⁸ PULPIT The expression, δικαιωμα [του νομου] πληρωθη, and also the condition appended at the end of the verse, imply that the "Spirit of life" must so dominate over the flesh in ourselves that the Law may forfeit its claims over us.

⁹ CAMBRIDGE – [fulfilled] The context, as now interpreted, will explain this word. The saints “fulfil” the law’s “claim” not in the sense of sinless perfection, (for see last chapter, and cp. 1Jn_1:8-10,) but in that of a true, living, and working consent to its principles; the consent of full conviction, and of a heart whose affections are won to God. The Law could not compel them to “delight with” itself; but the gift and work of the Son of the Father do draw them “with the cords of love” to find the Law (as the expression of His now all-beloved will) “good, perfect, and acceptable.” This state of things is further described in the next clause.

¹⁰ UTLEY ziet de beide mogelijkheden als elkaar aanvullend en niet uitsluitend, zodat hij zowel over de toegerekende als over de effectieve gerechtigheid spreekt:

hier het woord *δικαιωμα* (rechtvaardige eis) wordt gebruikt en niet *δικαιοσυνη* (gerechtigheid). De gerechtigheid is een gave op grond van geloof, en die gave is zelf gegrond in het werk van Christus. We ontvangen de gerechtigheid van God als rechtvaardig-verklaring op grond van geloof, maar dat markeert tevens in ons het begin van het proces van de heiliging, waarover Paulus nu juist in hoofdstuk 8 wil spreken. De gerechtigheid die hier met de “rechtvaardige eis van de wet” is verbonden, is niet de gerechtigheid die uit werken voortvloeit en uit de toepassing van wetsregels en de berekening van verdiensten bestaat. Ze blijft een gerechtigheid “uit het geloof.”¹¹

Maar dat neemt niet weg dat deze rechtvaardige eis van de wet door ons vervuld wordt en niet alleen mag worden gezien als een werk van de Geest in ons. We zijn geen robots maar juist bevrijd uit de slavernij! Er is een wonderlijke en heerlijke vrijheid van de kinderen Gods. Vandaar dat Paulus vervolgt met deze woorden:

die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest – Hier moeten we nadrukkelijk het zogenaamde “Christomonisme” vermijden dat zegt dat we alleen maar middelen zijn met behulp waarvan Gods Geest alles in ons doet. We zijn geen willoos instrument geworden in de heiliging! Hoewel we passief zijn in de wedergeboorte en Gods Geest ons tot geloof wekt, we zijn actief in de heiliging juist in de mate waarin Gods Geest ons daadwerkelijk bevrijdt van zonde en vlees. Dat het Christelijke leven niet wordt bepaald door het vlees is duidelijk geworden. Maar dat betekent nog niet dat we nu willoos en zonder kracht door de Geest in beslag worden genomen. Het wandelen waarover Paulus hier spreekt is wel degelijk “ons” wandelen, iets wat wij – weliswaar in de kracht van de Geest, maar niet in de overmacht van de Geest – zelf mogen doen. Ook al weten we dat de goede werken die we doen zijn voorzien vanaf de eeuwigheid en voorbereid door God opdat wij daarin zouden kunnen wandelen – dat neemt niet weg dat wij in de tijd de vrijheid hebben om te handelen.

“1. Jesus fulfilled the requirements of the Old Covenant and through faith in Him this righteousness is transferred to believers as a free gift apart from personal merit. We call this justification or positional sanctification.

2. God gives believers a new heart, a new mind, and a new spirit. We walk now in the Spirit, not in the flesh. This is called "progressive sanctification."

Idem CAMBRIDGE: [**righteousness**] Better, legal claim; that which the Law laid down as the requisite for man, as his only possible right state. (The form of the Gr. word is different from that usually rendered “righteousness.”) What this “claim” is we find in the Lord’s definition of the Great Commandments; supreme love to God, and unselfish love to man.

¹¹ Vandaar de uitspraak van Paulus in Rom. 9:30 *εθνη τα μη διωκοντα δικαιοσυνην κατελαβε δικαιοσυνην δικαιοσυνην δε την εκ πιστεως*, “de heidenen, die geen gerechtigheid hebben nagejaagd, gerechtigheid verkregen hebben, gerechtigheid echter die uit het geloof is.”